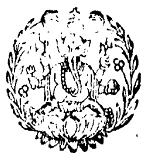
સુરત શહેરની

તથા

ચોર્યાસી તાલુકાની ભૂગોળ.

રચનાર

નરભેરામ હરીનારાયણ જોશી.

ધી "રાંદેર" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ, ભાગાતળાવ-સુરત.

સંવત. ૧૯૬૫ ઇ. સ. ૧૯૦૯

કિંમત ૦—૨—૦

સુરત શેહેરની

તથા

ચોર્યાસી તાલુકાની ભૂગોળ.

રચનાર

'નરભેરામ હરીનારાયણ જોશી.

ધી "રાંદેર" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ, ભાગાતળાવ-સુરત.

સંવત. ૧૯૬૫ ઈ. સ. ૧૯૦૯

કિંમત ૦—૨—૦

પ્રસ્તાવના.

સરકારી કેલવણી ખાતા તરફથી સુધરેલાં નવાં ધોરણ કેટલીક મુદતથી બહાર પડેલાં છે, તેમાં ભૂગોળનો વિષય નવી પદ્ધતિએ શીખવવાનું ફરમાન છે. એ વિષય પ્રથમ બીજા ધોરણથી શરૂ કરવાનો છે. સદરહુ ધોરણમાં વિશેષ એમ જણાવવામાં આવ્યું છે કે જે શહેરમાં કે ગામમાં નિશાળ હોય તે ગામ કે શહેરનું જ્ઞાન દિશાઓ સહીત પૂરેપૂરૂં આપવું તથા તે ગામ કે શહેર જે તાલુકામાં આવ્યું હોય તે તાલુકાની ભૂગોળ શીખવવી એમ હોવાથી આ સૂરત શહેર કે જે મોટું અને જૂનું શહેર છે, તેની ભૂગોળ શિક્ષક ભાઇઓને શીખવવાને તથા બાળકોને શીખવાને કાંઇપણ સાધન નહીં હોવાથી એ વિષય મારા લક્ષમાં આવવાથી છપાવી બહાર પાડવા ઉત્કંઠા થઇ, અને તે ઉપરથી કેટલાક પુસ્તકોની સહાયતાથી આ નાનું પુસ્તક સાદી અને સરળ ઇબારતમાં તૈયાર કર્યું છે, જે સર્વ ભાઇઓને ઉપયોગી થઇ પડશે એવી આશા રાખું છું.

સદરહુ ભૂગોળની પહેલી તથા બીજી આવૃતી ખપી ગઇ છે. અને ત્રીજી આવૃતી સુધારા સાથે છપાવી છે, જે સર્વ શિક્ષક ભાઇઓને તેમજ વિદ્યાર્થીઓને ઉપયોગી થઇ પડશે એવી આશા છે. માટે ભાઇઓ બનતો લાભ લેવાને ચુકશો નહિ.

આ ચોપડીમાં શહેરની જગ્યાની ગોઠવણ એવી ગોઠવવામાં આવી છે કે જે અજાણ માણસ હોય તેને જાણીતો બનાવે છે.

લી: આશ્રિત.

નરભેરામ હરીનારાયણ જોશી.

સુરત શહેરની ભૂગોળ.

દિશાઓ.

૧ **પૂર્વ**—સૂરજ જે દિશા તરફ ઉગે છે તેને પૂર્વ દિશા કહે છે

૨ **પશ્ચિમ**—સૂરજ જે દિશા તરફ આથમે છે તેને પશ્ચિમ દિશા કહે છે.

૩ **ઉત્તર**—પૂર્વ દિશા તરફ મોં કરી ઉભા રહીએ ને બન્ને હાથ બાજુ પર સીધી લીટીમાં કરીએ તો જેણી ગમ ડાબો હાથ આવે તેને ઉત્તર દિશા કહે છે.

૪ **દક્ષિણ**—પૂર્વ દિશા તરફ મોં કરી ઉભા રહીએ ને બન્ને હાથ બાજુ પર સીધી લીટીમાં કરીએ તો જેણી ગમ જમણો હાથ આવે તેને દક્ષિણ દિશા કહે છે.

નકશાની દિશાઓ પારખવાની રીત.

૧ **ઉત્તર**—નકશો સામો ટાંગ્યો હોય તો ઉપરની દિશાને ઉત્તર દિશા કહે છે.

૨ **દક્ષિણ**—નકશાની નીચેની દિશાને દક્ષિણ દિશા કહે છે.

૩ **પૂર્વ**—જમણા હાથ તરફનીને પૂર્વ દિશા કહે છે.

૪ **પશ્ચિમ**—ડાબા હાથ તરફનીને પશ્ચિમ દિશા કહે છે.

ખૂણાઓ.

૧ **અગ્નિ**—પૂર્વ અને દક્ષિણ એ બે દિશાની વચ્ચેના ખૂણાને.

૨ **નૈરૂત્ય**—દક્ષિણ અને પશ્ચિમ એ બે દિશાની વચ્ચેના ખૂણાને.

૩ **વાવ્ય**—પશ્ચિમ અને ઉત્તર એ બે દિશાની વચ્ચેના ખૂણાને.

૪ **ઇશાન**-ઉત્તર અને પૂર્વ એ બે દિશાની વચ્ચેનાં ખૂણાને.

વિદ્યાર્થીઓને પ્રથમ વ્યાખ્યાની ઓળખાણ થવી જોઇએ. જ્યાંસુધી તેનું ઓળખાણ થયું નથી ત્યાંસુધી તે બરાબર સમજી શકતા નથી; માટે ભૂગોળની શરૂઆત થતાં પહેલાં તેમને વ્યાખ્યાનું ભાન કરાવવાથી ઝટ સમજ પડે છે. માટે વ્યાખ્યા એ ભૂગોળનો પ્રથમ પાયો છે.

વ્યાખ્યાઓ.

૧ **ઝુંપડું**—માળ વગરનું કાદવનું બાંધેલું નાનું મકાન હોય તેને ઝુંપડું કહે છે.

૨ **ઘર**—આપણા શરીર તથા માલ મિલકતના રક્ષણને માટે બાંધેલા મકાનને ઘર કહે છે.

૩ **હવેલી**—બે ચાર માળવાળું છોથી બાંધેલું ઉંચું મકાન હોય તેને હવેલી કહે છે.

૪ **શેરી (મહોલ્લો)**—સરખા અંતરની સામસામી હારબંધ ઘરની હારને શેરી કહે છે.

૫ **પરાં**—નાના તથા મોટા કોટની વચ્ચેના પાછળથી વસેલાં ભાગને પરાં કહે છે.

૬ **શહેર**—જ્યાં ઘણાં ઘરની સંખ્યા તથા વધારે વસ્તી હોય તથા મોટી હવેલી, મોટાં મોટાં બજાર, તથા મોટી સડકો આવેલી હોય તેને શહેર કહે છે.

૭ **ભાગળ**—અંદરના કોટમાં જવા આવવાને કરેલા નાના દરવાજાને ભાગળ કહે છે.

૮ **દરવાજા**-શહેરમાં જવા આવવાને કોટમાં મોટાં મોટાં બારણાં મૂકેલાં હોય તેને દરવાજા કહે છે.

૯ **કોટ**—શહેરના બચાવને માટે પથ્થર તથા ઇંટની ઉંચી પહોળી બાંધેલી દિવાલને કોટ કહે છે.

૧૦ **બારી**—તાપી નદીના કાંઠાપર જવા આવવાને મુકેલા નાના દરવાજાને બારી કહે છે.

૧૧ **દુકાન**—જે ઘરમાં જુદી જુદી જાતનો માલ ભરી ત્યાંથી વેચાણ થાય તે જગ્યાને દુકાન કહે છે.

૧૨ **બજાર**—ઘણી દુકાનો સાથે હોય અને જ્યાં જુદી જુદી જાતનો સામાન વેચાતો હોય તેને બજાર કહે છે.

૧૩ **કિલ્લો**—શહેરના બચાવને માટે તોપખાનું રાખવા તથા લશ્કરી માણસોને લડાઈ કરવાને ઉંચા મજબુત બાંધેલા ગઢને કિલ્લો કહે છે.

૧૪ **મેદાન**—એકસરખી સપાટ જમીનના મોટા ભાગને મેદાન કહે છે

૧૫ **ઝાડી (જંગલ)**—જ્યાં ઘણાં ઝાડો સાથે ઉગેલાં હોય તેને ઝાડી કહે છે.

૧૬ **ખેતર**—જે જમીનમાં અનાજ તથા કપાશ તથા તેલ વગેરેના પદાર્થ પાકે છે. તે જગ્યાને ખેતર કહે છે.

૧૭ **બાગ**—સારાં સારાં સુગંધીદાર ફૂલોના ઝાડો તથા ઘણી જાતનાં સોભાયમાન ઝાડો વાળી હવા ખાવાની જગ્યાને બાગ કહે છે.

૧૮ **વાડી**—જે જમીનમાં બારે માસ જુદી જુદી જાતના લીલોતરી શાકો, તથા ફળના ઝાડો વાળી જગ્યાને વાડી કહે છે.

૧૯ **ટાવર**—પથ્થરની અગર ઇંટની ઘણી ઉંચી બાંધણી કરી તેમાં કદાચ ઘડીયાળ પણ ગોઠવેલી હોય કે જેનો અવાજ આખા શહેરમાં સંભળાય એવાં મકાનને ટાવર કહે છે.

૨૦ **હોસ્પિતાલ**–લોકોને મફત દવા આપવાના ઠેકાણાને હો-
સ્પિતાલ કહે છે.

૨૧ **લાયબ્રેરી (પુસ્તકશાળા)**–લોકો સારાં સારાં પુસ્તક વાંચી
જ્ઞાનમાં વધારો કરી શકે તેવાં ઘણાં પુસ્તકો વાળી
જગ્યાને લાયબ્રેરી કહે છે.

૨૨ **જેલ**–જે માણસો ચોરી, મારા મારી, ખુન લુચ્ચાઇ અને તો-
ફાનો કરે ને પછી તેને સજા થાય તેને કેદી કહે છે; અને
એવા કેદીઓને કબજે રાખવાની જગ્યાને જેલ કહે છે.

૨૩ **ફુરજો**–વહાણો અને આગબોટોમાં માલ આવજા થાય તે ઉપર
સરકારી જકાત લેવાનું ઠેકાણું.

૨૪ **મ્યુનિસિપાલીટી**–શહેર સુધારા માટે કીધેલાં ખાતાંને
મ્યુનિસિપાલીટી કહે છે.

૨૫ **કોરટ** (ન્યાયમંદીર) મોટા મોટા ન્યાયાધિશોની કચેરીને
કોરટ કહે છે.

૨૬ **ગેટ (ચોકી)**–શહેરના બંદોબસ્ત માટે થોડે થોડે છેટે
સિપાઇના પહેરા મુકેલા હોય તે; તથા તે લોકોને
રહેવાના મુકામને ગેટ કહે છે.

૨૭ **મીલ**–વરાળ યંત્રના સાંચાથી કાપડ વગેરે જથાબંધ માલ
તૈયાર થવાના ઠેકાણાને મીલ કહે છે.

૨૮ **મંદિર**–હિંદુ લોકોના દેવળોની જગ્યાને મંદીર કહે છે.

૨૯ **ધર્મશાળા**– પરદેશી માણસોતથા સાધુતથા ઘરબાર વગરના
ગરીબ માણસોને મફત રહેવાની જગ્યાને ધર્મશા-
ળા કહે છે.

૩૦ **પાંજરાપોળ**–પશુઓને માટે ધર્માદા ખોરાક આપવાની તથા
રાખવાની જગ્યાને પાંજરાપોળ કહે છે.

૩૧ **પોષ્ટ ઑફીસ**-દેશ પરદેશના કાગળો, બેંગી, તાર, તથા રૂપિઆ પહોંચાડવાનું કામ કરનારી ઓફીસને પોષ્ટ ઑફીસ કહે છે.

૩૨ **સ્મશાન**-હિંદુ લોકોના મુડદાં બાળવાની તથા દાટવાની જગ્યાને સ્મશાન કહે છે.

૩૩ **દખમું**-પારસી લોકોના મુડદાને મુકવાની જગ્યાને દખમું કહે છે.

૩૪ **કબર**-મુસલમાન લોકોના મુડદાંને દાટી તેની ઉપર ઇંટથી ચણી લીધેલી દરગાહને કબર કહે છે.

૩૫ **મસીદ**-મુસલમાન લોકોને બંદગી કરવાની જગ્યાને મસીદ કહે છે.

૩૬ **આતસ બહેરામ**-પારસી લોકોના આતસને રાખવાની જગ્યાને આતસ બહેરામ કહે છે.

૩૭. **અપાસરા**-શ્રાવક લોકોના મહારાજોને રહેવાની જગ્યાને અપાસરા કહે છે.

૩૮ **ગામડું**-જ્યાં નાનાં નાનાં ઝુંપડાં જેવાં ઘર હોય તેને ગામડું કહે છે.

૩૯ **ગામ**-ગામડાં કરતાં વધારે ઘરો હોય તેને ગામ કહે છે.

૪૦ **કસ્બો**-ગામ કરતાં વધારે ઘરો તથા વસ્તી પણ ઘણી હોય તેને કસ્બો કહે છે.

૪૧ **તાલુકો (મહાલ પ્રગણું)**-ઘણાં ગામો મળીને બંધાયેલા જથાને તાલુકો કહે છે.

૪૨ **જીલ્લો**-ઘણાં તાલુકા મળીને થએલા જથાને જીલ્લો કહે છે.

૪૩ **હદ**-સીમા-હરકોઇ ઘર, ગામ, કસ્બો કે શહેરની લંબાઇ પહોળાઇની મુકરર થએલી જગ્યાને હદ કહે છે.

૪૪ **નકશો**–કોઇપણ ઘર, ગામ, શહેર કે દેશના ચિત્રેલા આકારને નકશો કહે છે.

૪૫ **સડક અને રેલ્વે**–પથ્થર કે કાંકરાથી સીધોને સરખો બનવેલો રસ્તો તે સડક કહેવાય, અને જે રસ્તાપર લોઢાના પાટા નાંખી આગગાડી જવાના બનાવેલા રસ્તાને રેલ્વે કહે છે.

૪૬ **આગગાડી**–બળદ કે ઘોડા જોડયા વગર દેવતા અને પાણીથી ચાલતી ગાડીને આગગાડી કહે છે.

૪૭ **સ્ટેશન**–આગગાડીમાં માણસોને બેસવા તથા ઉતરવાને માટે કીધેલા મુકામને સ્ટેશન કહે છે.

૪૮ **ડુંગર**–જમીન ઊપર આવેલા ઉંચા ટેકરાને ડુંગર કહે છે.

૪૯ **પર્વત**–ઘણા ઉંચાને ઘણા ડુંગરો સાથે જોડાયલા હોય તેને પર્વત કહે છે.

૫૦ **નદી**–મીઠાં પાણીનો રેલો પર્વતમાંથી અગર સરોવરમાંથી નીકળી ઢળતી જગ્યાએથી વહીને સમુદ્રને મળેછે તેને નદી કહે છે.

૫૧ **ખાડી**–દરિયાની ભરતીના પાણીથી જે નદીનું મૂખ પહોળું થએલું હોય તેને ખાડી કહે છે.

૫૨ **કાંઠો (કિનારો)**–જે જગ્યાએ નદીનું પાણી વહેતું હોય તેની સામસામેના ઉંચી જમીનને કાંઠો કહે છે.

૫૩ **ઓવારા**–નદી કાંઠે નહાવા તથા પાણી ભરવાને પગથીઆંવાળા બાંધેલા ઘાટને ઓવારા કહે છે.

૫૪ **ડક્કો**–વહાણ કે આગબોટથી નદી કિનારે (બંદરપર) માલ ચઢાવવાને તથા ઉતારવાને લાકડાના બાંધેલા ઘાટને ડક્કો કહે છે.

૫૫ **બંદર**–દરિયાકે નદી કાંઠે જે ગામ કે શહેર આવેલું હોય અને ત્યાં વહાણુમાંથી કે આગબોટમાંથી માલ ઉતર ચઢ થતો હોય તેને બંદર કહે છે.

૫૬ **પુલ**–નદી કે ખાડી ઉપરથી માણસ તથા ગાડીઓને જવા આવવાને લોઢાના કે લાકડાનાં બાંધેલાં રસ્તાને પુલ કહે છે.

૫૭ **બેટ**–ચારે બાજુ ફરતું પાણી ને વચમાં ઉંચી કોરી જમીન હોય તેને બેટ કહે છે.

૫૮ **સમુદ્ર(દરિયો)**–ખારા પાણીના મોટા ભાગને સમુદ્ર કહે છે.

૫૯ **નદીનું મુળ અને મુખ**–નદી જે જગ્યાએથી નીકળે છે તે મૂળ કહેવાય છે; અને જયાં આગળ સમુદ્રને મળે છે, તેને મૂખ કહે છે. નદી મૂળ આગળ ઉંચી અને મૂખ આગળ નીચી હોય છે.

૬૦ **તળાવ**–ચારે બાજુ ફરતી જમીનને વચમાં ઘણું પાણી હોય તેને તળાવ કહે છે.

૬૧ **સરોવર**–તળાવ કરતાં મોટા પાણીના ભાગને સરોવર કહે છે.

૬૨ **ભાઠું**--નદી કિનારે રેતીવાળી ઘણી ખુલ્લી (પાણી વગરની) જગ્યાને ભાઠું કહે છે.

સુરત શહેરની ભૂગોળ.

જે સુરત શહેરને હાલ આપણે જોઇએ છીએ તે એક મેદાન હતું, પણ કેટલાક વિદ્વાન લોકો એને સૂર્યપુર કરીને લખતા તે ઉપરથી એમ જણાય છે કે એ જગ્યાએ સૂર્યપુર નગર હશે પણ કદાચ તે કુદરતી રીતે યા રાજદ્વારી અગર વેપારી બનાવથી ઉજડ થઇ ગયું હશે.

જ્યારે મહમદ શાહબુદ્દીન પાદશાહના સરદાર કુતુબુદ્દીને અણહિલવાડના રાજા ભીમદેવને હરાવ્યો ત્યારે રાંદેર તથા સુરત સુધી આવ્યો હતો. તેથી એમ માલમ પડે છે કે તે વખતે સુરત શહેર હોવુંજ જોઇએ. એ શહેરનું નામ કોઇ સુરજ નામની કંચની ઉપરથી પડ્યું છે. એ શહેર તાપીનદીના કિનારાપર સમુદ્રથી ૧૪ મૈલને છેટે આવ્યું છે એનું ક્ષેત્રફળ આસરે ૨૦૨૭ એકર જેટલું છે. એ શહેરમાં ધંધાને અર્થે ઘણા લોકો બહાર દેશાવરેથી આવી રહેલા હતા જેથી વસ્તીનું પ્રમાણ વધારે હતું.

એ શહેર મોટું બંદર હતું પણ જ્યારથી મુંબઇ બંદર થયું અને તાપી નદીમાં પુરાણ થયું ત્યારથી આ બંદરે પર દેશથી વધારે માલ આવતો જતો નથી. તો પણ પશ્ચિમ કિનારે થોડો થોડો માલ જળ માર્ગે ઉતર ચઢ થાયછે.

આ શહેરના રસ્તાઓની પહોળાઇ ૩૦ થી ૫૦ ફુટ સુધીનીછે.

સુરત શહેરની ચતુર સીમા.

ઉત્તરે—વેડ ગોતાલાવાડી તથા કતાર ગામની જમીન

પૂર્વે—રેલ્વે સડક તથા ફૂલપાડા, પુણા, કુંભારીઆ તથા સરાનો સીમાડો.

દક્ષિણે—ઉધના, મજુરા તથા અડવાનો સીમાડો.

પશ્ચિમે—તાપી નદી.

સુરત શહેરને બે કોટ છે એક નાનો અને બીજો મોટો.

મોટા કોટના દરવાજાના નામો, દિશા* તથા ઓળખાણ.

નંબર	દરવાજા નામ.	દિશા	દરવાજાના નામોની થોડી ઓળખાણ.
૧	**ફાટકનો દરવાજો**	**વાવ્યે**	રેલના પાણી એરસ્તેથી શહેરમાં દાખલ થતાં હતાં તેથી.
૨	**વરીઆવીનો**	,, **ઉત્તરે**	વરીઆવ ગામે જવાય છે તેથી.
૩	**કતારગામનો**	,, **ઉત્તરે**	કતારગામ ગામે જવાય છે તેથી.
૪	**લાલ**	,, **ઇશાને**	એ દરવાજા બહાર લાલદાસ નામે મહારાજ રહેતા હતા તેથી.
૫	**દિલ્લી**	,, **પુર્વે**	દિલ્લી શહેરના બાદશાહનો ફરમાન એ દરવાજેથી જતો તેથી.
૬	**સહરાનો**	,, **પુર્વે**	એ દરવાજા બહાર પહેલાં ધર્મશાળા હતી તેથી.
૭	**સલાબતનો**	,, **પુર્વે**	સલાબતપરા ઉપરથી.
૮	**માનનો**	,, **અગ્નિ**	એ દરવાજા આગળની ખુલ્લી જગામાં અધિકારી વર્ગોને માન આપવામાં આવતું તેથી
૯	**નવસારી**	,, **દક્ષિણે**	એ દરવાજાથી નવસારી જવાય છે તેથી.
૧૦	**હનુમાનનો**	,,(જાફરઅલી) **દક્ષિણે**	રોકડીયા હનુમાન ઉપરથી.
૧૧	**મજુરાનો**	,, **દક્ષિણે**	મજુરા ગામે જવાય છે તેથી.
૧૨	**અઠવાનો**	,, **પશ્ચિમે**	અઠવા ગામે જવાય છે તેથી.

---

* જ્યાં દિશા જણાવી છે તે દિશાને શહેરની દિશા પ્રમાણે સમજવી.

નાના કોટની * ભાગળો (બારીઓ)ના નામો તથા દિશા.

નં.	ભાગોળના નામ.	દિશા	નાનાકોટનીઅંદરનાભાગોના નામો.
૧	વરીઆવી-	ઉત્તરે	રાણીતળાવ. સીદીવાડ.
૨	સૈયદપુરી-	ઉત્તરે	વાડીફળીયું મીરજાસામીનો ચકલો,
૩	બરાનપુરી-	પુર્વે	સંઘાડીઆવાડ. શાહપોળ.
૪	નવસારી-	દક્ષિણે	કાજીનું મેદાન. લુહાર પોળ
૫	મજુરા-	દક્ષિણે	બડેખાંનો ચકલો. માછલી પીઠ
૬	મક્કાઇ-	પશ્ચિમે	ટંગસાલીવાડ. કણપીઠ.
૭	બાદશાહી-	પશ્ચિમે	વલંદાવાડ. કેળાંપીઠ
૮	ડક્કા-	પશ્ચિમે	સોનીફળીયું. ભાગાતળાવ.
૯	રાજાઓવારો-	પશ્ચિમે	નાનીગોલવાડ. બાલાજીનો ચકલો.
૧૦	કુરજાની-	વાવ્યે	ચોકબજાર. ખપાટીઆ ચકલો.
૧૧	મીરબહેર-	વાવ્યે	કિલ્લાનું મેદાન. અંબાજીનો ચકલો
૧૨	મુલ્લાં ખડકી-	વાવ્યે	નાણાવટ, રહીયા સોનીનો ચકલો.
			મુગલીસરા. બડેખાંનો ચકલો.
			સોદાગરવાડ. કહારવાડ.

* નાનો કોટ તુટી ગયો છે, પણ તેની થોડી નિશાની વરીઆવી ભાગળ આગળ છે.

શહેરમાં આવેલાં પરાંના નામો તથા પરાંની ઓળખાણ.

નંબર.	પરાંઓ.	દિશા.	પરાંના નામોની ઓળખાણ.
૧	**નાનપરૂ-**	**નૈરૂત્યે**-	સને ૧૯૬૨માં વલંદાએ કોઠી ઘાલી તેથી.
૨	**સગરામપરૂ-**	**દક્ષિણે**-	સવરામ વસી નામના દેશાઇ **ઉપરથી**
૩	**રૂસ્તમપરૂ-**	**અગ્નિ**-	રૂસ્તમજી માણેકજી દલાલ ઉ**પરથી**
૪	**સલાબતપરૂ-**	**પૂર્વે**-	નવાબ સલાબતખાન ઉપરથી.
૫	**બેગમપરૂ-**	**પૂર્વે**-	ઔરંગજેબ બાદશાહના બેન રહેલાં તેની યાદગીરીથી.
૬	**મહિધરપરૂ-**	**ઇશાને**-	અનાવલા દેશાઇ ઉપરથી.
૭	**રૂગનાથપરૂ-**	**ઈશાને**-	અનાવલા દેશાઇ ઉપરથી.
૮	રામપરૂ-	**ઇશાને**-	અનાવલા દેશાઇ ઉપરથી.
૯	**સૈયદપરૂ-**	**ઉત્તરે**-	શેખ સૈયદ ઇદરૂસના કોઈ વડાવાની યાદગીરીથી.
૧૦	**હરીપરૂં-**	**ઈશાને**-	અનાવલા દેશાઇ ઉપરથી
૧૧	**નવાપુરા-**	**પૂર્વે**-	આગ લાગી ત્યાર પછી ફરીથી નવું બંધાયું તેથી.
૧૨	ગોપીપુરા-	**મધ્યમાં**-	ગોપીનાથ નામના બ્રાહ્મણ ઉપરથી
૧૩	**રહેમતપુરા-**	**દક્ષિણે.**	
૧૪	હૈદરપુરા-	**અગ્નિ**-	નવાબ હૈદર કુલીખાન ઉપરથી.
૧૫	ઘાસ્તીપુરા-	**વાવ્યે**-	એ જગ્યાએ પહેલાં ઘાસ ભરાતું હતું તેથી.
૧૬	ઇંદરપુરા-	**પશ્ચિમે**-	અનાવલા દેશાઇ ઉપરથી.
૧૭	**મનચરપુરા-**	**પૂર્વે**-	મંચેરજી નામના પારસી ઉપરથી.

શહેરમાં આવેલાં બજારો અને તેની દિશાની સમજ.

નંબર.	બજારો.	દિશા
૧	નાનપરાનું બજાર-	નૈરૃત્યે ખૂણે.
૨	ચોકબજાર-	પશ્ચિમે.
૩	વરીઆવી બજાર-	ઉત્તરે.
૪	લાલ દરવાજાનું બજાર-	ઇશાન ખૂણે.
૫	ગલેમંડીરનું બજાર-	પૂર્વે.
૬	ઝાંપાનું બજાર-	પૂર્વે.
૭	બરાનપુરી બજાર-	પૂર્વે,
૮	કણપીઠ બજાર-	મધ્યમાં
૯	કેળાંપીઠ બજાર(ચૌટાનું)-	મધ્યમાં.
૧૦	નાણાવટનું બજાર-	મધ્યમાં,
૧૧	ગોપીપુરાનું ઝવેરી બજાર-	મધ્યમાં.
૧૨	નવસારી બજાર-	દક્ષિણે.

શહેરમાં આવેલાં મુખ્ય હિંદુ દેવાલયો.

નંબર	દેવાલયોના નામ.	દિશા.	ઠેકાણું.
૧	મોટું મંદિર-	મધ્યમાં-	કેળાપીઠ (ભાગાતળાવ),
૨	ગીરધરલાલજીનું	,,-મધ્યમાં-	ખપાટીઓ ચકલો.
૩	લક્ષ્મીનારાયણનું	,,-મધ્યમાં-	ખપાટીઓ ચકલો.
૪	વિઠ્ઠલવાડી	,,મધ્યમાં	નાણાવટ.
૫	બાલાજીનું,,-	મધ્યમાં-	બાલાજીનો ચકલો.
૬	કાશીવિશ્વનાથનું-	,,મધ્યમાં-	બાલાજીનો ચકલો.
૭	વિઠ્ઠલનાથજીનું-	,,મધ્યમાં-	બાલાજીનો ચકલો.
૮	રામચંદ્રજીનું-	,,મધ્યમાં-	બાલાજીનો ચકલો.
૯	રાધાવલ્લભનું-	,,મધ્યમાં-	બાલાજીનો ચકલો.
૧૦	સત્યનારાયણનું	,,-મધ્યમાં-	બાલાજીનો ચકલો.
૧૧	શ્રીનાથજીનું	,,-મધ્યમાં-	બાલાજીનો ચકલો.
૧૨	હાટકેશ્વર શીવાલય,,-	મધ્યમાં	લીમડી કુઇ.
૧૩	અંબાજી માતાનું-	,,મધ્યમાં	અંબાજીનો ચકલો.
૧૪	કાળીકા માતાનું-	,,મધ્યમાં-	અંબાજીનો ચકલો.
૧૫	ભટજીનું	મધ્યમાં	લીમડી કુઇ.
૧૬	આચાર્યજીનું	મધ્યમાં	લીમડી કુઇ.
૧૭	મહિસાસુરીમાતાનું	મધ્યમાં	લીમડી કુઇ.
૧૮	વિઠ્ઠલવાડી-	,,મધ્યમાં-	લીમડી કુઇ.

૧૯ લલ્લુમાહારાજનું ,,-મધ્યમાં-લીમડી કુઇ.
૨૦ દક્ષણી ભટજીનું મધ્યમાં ગોપીપુરા.
૨૧ ગોવિંદજીનું- ,,મધ્યમાં-ગોપીપુરા.
૨૨ કોટીલીંગ મહાદેવનું,,-મધ્યમાં-ગોપીપુરા.
૨૩ ગોરારામજીનું મધ્યમાં ગોપીપુરા.
૨૪ મોળેશ્વર મહાદેવનું,,-મધ્યમાં-ગોપીપુરા.
૨૫ ગોરખાઈમાતા- ,,મધ્યમાં છીપવાડ.
૨૬ માજીનું- મધ્યમાં ગોપીપુરા.
૨૭ બહેચરાજીનું ,,પુર્વે-હરીપુરા.
૨૮ તરતીયા હનુમાનનું,,પુર્વે-હરીપુરા.
૨૯ શ્રીસત્યનારાયણ ,,અગ્નિ-સલાબતપુરા.
૩૦ નિર્મળદાસનું દક્ષિણે-કોટસફીલ સંઘાડીઆવાડ.
૩૧ કબીરજીનું દક્ષિણે-સગરામપુરા.
૩૨ રોકડીયાહનુમાનનું,,દક્ષિણે-સગરામપુરા.
૩૩ પાતાલીહનુમાનનું,,પશ્ચિમે-મુલ્લાં ખાંડકી.
૩૪ સ્વામીનારાયણનું-,,ઉત્તરે-રામપુરા.

શહેરમાં આવેલાં જૈન, પારસી, મુસલમાન તથા અંગ્રેજ લોકોનાં દેવળો.

નંબર.	દેવળના નામ.	દિશા ઠેકાણું.
	જૈનના દેવળો.	
૧	મહાવીરસ્વામી	મધ્યમાં-ગોપીપુરા.
૨	આદેશર ભગવાન	મધ્યમાં-ગોપીપુરા.
	પારસીના દેવળો.	
૧	શાહેનશાહી આતસબહેરામ	ઉત્તરે-સૈયદપુરી ભાગળ
૨	કદમીનું આતસબહેરામ	ઉત્તરે-શાહપોળ,
	મુસલમાન દરગાહો	
૧	ખાજે દિવાન સાહેબનો મીનારો તથા દરગાહ	પશ્ચિમે-કાજીનું મેદાન.
૨	નવ સૈયદની દરગાહ	દક્ષિણે-ગોપીતળાવ.
૩	સૈયદ ઈદરૂસની કબર	મીનારે-સૈયદપુરા.
૪	મીરજા સામીની કબર તથા મસજીદ	પશ્ચિમે-મીરજા સામીના ચકલામાં
	અંગ્રેજ લોકોના દેવળો.	
૧	અંગ્રેજ દેવળ	પશ્ચિમે-તાપી નદી ઉપર.
૨	રોમનકેથોલીક	નૈરૂત્યે-નાનપુરામાં
૩	મીશન દેવળ	વાયવ્યમાં-પાતાળી હનુમાન આગળ

શહેરમાં આવેલાં પ્રસીદ્ધ સ્થળો.

નંબર. નામ. દિશા. ઠેકાણું.

૧ રેલ્વે સ્ટેશન-પૂર્વે-દિલ્લી દરવાજા બહાર.
૨ ગુલામબાબા મીલ- } પૂર્વે લાલદરવાજા બહાર
૩ પેપરમીલ-- } પૂર્વે બેગમપુરામાં.
૪ જાફરઅલ્લી મીલ-- } પૂર્વે બેગમપુરામાં.
૫ નવાબનો મહેલ-પૂર્વે બેગમપરામાં.
૬ વહોરવાડ-પૂર્વે--નવાપુરામાં.
૭ કલોકટાવર-પૂર્વે-નવાપુરા પાસે.
૮ નવદરગાહ-દક્ષિણે-સંધાડીઆવાડની સામે.
૯ ગોપીતળાવ-દક્ષિણે-નવસારી ભાગોળ પાસે.
૧૦ લાઈન-નૈરૂત્ય ખૂણે-અઠવાના દરવાજા બહાર.
૧૧ કોરટ-નૈરૂત્યે-નાવડી બંદરે.
૧૨ જેલ-નૈરૂત્ય ખૂણે-નાનપરામાં.
૧૩ મોટી પોષ્ટ ઓફીસ-નૈરૂત્ય ખૂણે-નાનપરામાં.
૧૪ અંગ્રેજ લોકની કોઠી-નૈરૂત્યે-નાનપરામાં.
૧૫ મોટી હોસ્પિતાલ-પશ્ચિમે-કિલ્લા પાસે.
૧૬ કિલ્લો-પશ્ચિમે-તાપી નદીના કિનારાપર.
૧૭ ડકકો-પશ્ચિમે-તાપી નદીના કિનારાપર.
૧૮ વિકટોરીયા બાગ-પશ્ચિમે-તાપી નદીના કિનારાપર.
૧૯ અંગ્રેજી હાઈસ્કુલ-પશ્ચિમે-કિલ્લા સામે.
૨૦ હોપ પુલ-પશ્ચિમે-તાપી નદીપર.
૨૧ લાયબ્રેરી-પશ્ચિમે--ચોકબજાર.
૨૨ હુન્નરશાળા-પશ્ચિમે-સોનીફળીયા આગળ.

નંબર. નામ. દિશા. ઠેકાણું.
૨૩ **મુંબાઈબેંક**-**પશ્ચિમે**--હાઈસ્કુલની પાછળ.
૨૪ **ફુરજો**-**પશ્ચિમે**-ચોકમાં.
૨૫ **દરિયા મહેલ**-**પશ્ચિમે**-સોદાગરવાડમાં.
૨૬ **મ્યુનિસિપાલીટી**-**પશ્ચિમે**-સોદાગરવાડમાં.
૨૭ **અંગ્રેજ લોકનું દેવળ**-**પશ્ચિમે**-તાપી નદીના કિનારા પર.
૨૮ **મીશન સ્કુલ**-**પશ્ચિમે**--મુલ્લાં ખડકી,
૨૯ **મીશન દેવળ**-**વાવ્યે**-મુલ્લાં ખડકીમાં.
૩૦ **સૈયદ ઇદરૂસનો મીનારો**-**ઉતરે**-સૈયદપુરામાં.
૩૧ **સ્ત્રી છોકરાની હોસ્પિતાલ**-**મધ્યમાં**-ભાગાતળાવ.
૩૨ **રાણીતળાવ**-**મધ્યમાં**--હરીપુરા પાસે
૩૩ **ભાગાતળાવ**-**મધ્યમાં**--ગોપીપુરા પાસે.

શાહેરની કેટલીક અંગ્રેજી નિશાળો.

નંબર. સ્કુલનું નામ. દિશા.
૧ ગવર્નમેંટ હાઇસ્કુલ--પશ્ચિમે.
૨ ગવર્નમેંટ બ્રાંચ સ્કુલ- મધ્યમાં.
૩ મીશન સ્કુલ--પશ્ચિમે.
૪ યુનીયન સ્કુલ-મધ્યમાં.
૫ સાર્વજનીક સ્કુલ--પશ્ચિમે.
૬ સરની સ્કુલ--ઉતરે.

એ સિવાય બીજી નિશાળો.

૧ આર્ટ સ્કુલ (હુન્નરશાળા)-પશ્ચિમે. સોનીફળીયાને નાકે.
૨ સંસ્કૃત પાઠશાળા--મધ્યમાં. લીમડી કુઇ.
૩ જૈન પાઠશાળા--મધ્યમાં. કાજીના મેદાન આગળ.
૪ બાળાશ્રમ શાળા-ઉતરે. સૈયદપરાની પાસે.

બીજી સરકારી ગુજરાતી, જૈન, મીશન, સર જમસેદજીનાં, તથા મોહમેદન સ્કુલો છે.

શહેરમાં સરકારી ગુજરાતી છોકરાની નિશાળો.

નંબર.	ઠેકાણું.	નંબર.	ઠેકાણું	નંબર	ઠેકાણું.
૧	ભાગાતળાવ	૨	નાનપુરા	૩	ઝાંપાબજાર
૪	બડેખાને ચકલે	૫	વાંકીબોરડી	૬	ગોપીપુરા.
૭	હરીપુરા	૮	સગરામપુરા	૯	સંઘાડીયાવાડ
૧૦	બેગમપુરા	૧૧	સૈયદપુરા	૧૨	ગલેમંડી
૧૩	ઢેડાસ્કુલ	૧૪	ગધેવાન આગળ	૧૫	સગરામપુરા
૧૬	સલાબતપુરા	૧૭	કેળાપીઠ	૧૮	રૂઘનાથપુરા
૧૯	સગરામપુરા	૨૦	વાંકીબોરડી	૨૧	સીંધીવાડ

કન્યાશાળાઓ.

નંબર. ઠેકાણું

૧ નાણાવટ.
૨ ગલેમંડી,
૩ વહોરવાડ.
૪ રાણીતળાવ ઉરદુ [બ્રાંચ]
૫ નિતિબોધ કન્યાશાળા સંઘાડીઆવાડ
૬ રાયચંદ દીપચંદ કન્યાશાળા નં૦ ૧ તથા નં૦ ૨

આ સિવાય મીશન કન્યાશાળાઓ છે.

શહેરમાંના કેટલાંક સરકારી ખાતાંઓ.

ખાતાંનું નામ. ખાતાના અધિકારી. શું શું કામો કરેછે.

રેવન્યુ ખાતું—કલેકટર—જમીનનું મહેસુલ વસુલ કરવાનું તથા ડીસ્ત્રીકટ મેજીસ્ત્રેટનું કામ કરે છે.

પોલીસ ખાતું—પોલીસ સુપ્રીટેન્ડેન્ટ—રૈયતના બંદોબસ્તનું કામ કરે છે.

ન્યાય ખાતુ—સેશન્સ જડજ—ઇન્સાફ આપવાનું કામ કરે છે.

હોસ્પીતાલ ખાતું—સિવિલ સરજન—રૈયતની આરોગ્યતાને માટે મફત દવા આપવાનું કામ કરે છે.

કસ્ટમ ખાતું—કસ્ટમ કલેકટર—વહાણોકે આગબોટમાંથી જે માલ બહારથી આવતો જતો હોય તેની ઉપરની જકાત તથા તપાસ રાખવાનું કામ કરે છે.

મ્યુનિસિપાલ ખાતું—સેક્રેટરી—શહેરનો સુધારો કરવાનું કામ કરે છે.

કેલવણી ખાતું—ડેપ્યુટી—વિદ્યાર્થીઓના જ્ઞાનમાં વધારો કરવાનું કામ કરે છે,

સુરત શહેરના મોટા મોટા અધિકારીઓ.

૧	કલેકટર	સાહેબ
૨	સેશન્સ જડજ	,,
૩	સિવિલ સરજન	,,
૪	કસ્ટમ કલેકટર	,,
૫	આસીસ્ટંટ કલેકટર	,,
૬	ડેપ્યુટી કલેકટર	
૭	પોલીસ સુપ્રીટેન્ડેન્ટ	,,
૮	સીટી માજીસ્ટ્રેટ	,,
૯	સેક્રેટરી	,,
૧૦	મામલતદાર	,,
૧૧	ડેપ્યુટી–એજ્યુ–ઇન્સ્પેકટર	,,
૧૨	આસિ સેક્રેટરી	,,
	ફોજદાર	,,

* કેલવણી ખાતાના દરેક જીલ્લાના અધિકારીઓ ડેપ્યુટી એજ્યુ ઇન્સ્પેકટર છે માટે અહીં ડીરેકટર સાહેબનું નામ જણાવ્યું નથી.

સુરત શહેરની આઠ દિશાઓ તરફ આવેલાં ગામો.

ઉત્તરે– કતારગામ, વરીઆવ, વેડ, ડભોલી, સિંગણપોર, કુંભા.
ઇશાને–ફૂલપાડા, અશ્વનીકુમાર, ઉતરાણ, વરાછા, નવાગામ, કાપદ્રા, કરંજ.
પૂર્વે–પુના, સણીયાં, કુંભારીયા, મગોબ, પરવટ, વેડછા, ઉમરવાડા.
અગ્નિ–દેલાડવા, ડિંડોલી, સણીયાં, ખરવાશા, વાંઝ, મોહણી-ટીંબરવા, ઓણંદ, કપલેથા.
દક્ષિણે–ઉધના, પાંડેસરા, ભેસ્તાન, ઉન, ભાણોદ્રા, પારડીકણદે, સચીન, તલંગપોર, જીઆવ, બુડીયા, ખજોદ, આભવા ભરથાણા, વેસુ, મજુરા, અલથાણ, ભીમરાડ.
નૈઋત્યે–અઠવા, ઉમરા, ભાટપુર, પીપળોદ, મગદલા, ગવીઆર ડુમસ, ભીમપોર.
પશ્ચિમે–અડાજણ, પાલ, ભાઠા.
વાવ્યે–રાંદેર, પીસાદ, જાંગીરપુરા.

શહેર બહારનાં જાત્રાનાં ઠેકાણાં.

નાની તથા મોટી બહુચરાજી માતા.	ઉત્તરે	વરીઆવ જતાં રસ્તામાં.
કંતારેશ્વર મહાદેવ.	ઉત્તરે	કતારગામમાં.
અશ્વનીકુમાર	ઇશાને	ફુલપાડાગામ પાસે.
ગુપ્તેશ્વર મહાદેવ.	ઈશાને	ફુલપાડાગામમાં.
કુમાળના હનુમાન	પૂર્વે	સરાના દરવાજા બહાર.
ભીડભંજન.	દક્ષિણે	ઉધનાગામ પાસે.
રામનાથઘેલા.	નૈરૂત્યે	અઠવાના દરવાજા બહાર ઉમરા ગામમાં.

ભીમપોરના હનુમાન નૈઋત્યે ભીમપોર ગામમાં.

શહેરમાં તથા શહેર બહાર ભરાતા મેળા.

ઘીસનો-નવાપુરામાં તથા હરીપુરામાં.

બળેવનો-કિલ્લા આગળ.

ગોકળ આઠમનો-બરાનપુરી ભાગોળે.

દિવાસાનો--નાનપુરામાં.

શ્રાવણ માસના સોમવારોના--સૈયદપુરા તથા કતારગામના દરવાજા આગળ.

ગણપતિ ચોથ--તાપી કિનારે.

અનંતચૌદશ-ડુમશ, ભીમપોરમાં,

દશેરાનો-રૂસ્તમપુરામાં.

દિવાળીની લાઇટ-બરાનપુરી ભાગોળેથી ચોક બજાર સુધી

છડીનો-ગલેમંદીર.

અંબાજીની વરસગાંઠ-અંબાજીને ચકલે.

પવિત્રા બારસ--મોટામંદીર આગળ.

ચંદનીપડવો-વિકટોરીયા બાગમાં તથા સ્ટેશનપર,

શ્રી વિઠ્ઠલનાથજીનો--નાણાવટમાં.

ઇદ--બેગમપુરાથી કતારગામના દરવાજા સુધી.

મોહરમ-બેગમપુરાથી વરીયાવી દરવાજા સુધી,

કારતક શુદ ૯
" " ૧૫ } અશ્વનીકુમાર
ચૈતર શુદ ૧૫

સુરત શહેરની કેટલીક જાણવા જેવી હકીકતો.

એ શહેર પૈસેટકે આબાદ હતું. લોકો ઘણા સરા મળતાવડા બુધિમાન તથા સહાસીક ને શોખીન છે.

શહેરની પડતી થવાના કારણો. સંવત ૧૮૭૮ની મોટી રેલ તથા સંવત ૧૮૯૩ની મોટી આગ તથા રેલ અને સંવત ૧૯૪૫ની મોટી આગને લીધે નબળી હાલતમાં આવી ગયું છે.

સને ૧૮૯૮માં પાણીના નળ આવ્યાથી રૈયતને પાણીનું ઘણું સુખ છે.

શહેરનો કેટલોક ભાગ વસ્તી વગરનો છે.

અંગ્રેજ સરકારે અહીં સને ૧૬૧૨ માં કોઠી ઘાલી હતી.

પોલીસમાં શહેરના બંદોબસ્તને માટે સિપાઇઓની ટુકડીઓ રાખી છે.

લોકો ઘણાખરા ભકિતવાન છે તેમજ દયાળુ પણ છે.

વહોરા લોકોની વસ્તી ઘણી છે અને તેઓમાં ઘણા ખરા પૈસાદાર છે. તથા સફરે જવામાં આગેવાની ધરાવે છે.

પારસીની વસ્તી પણ ઘણી છે, તેમજ મુસલમાનની વસ્તી પણ ઘણી છે.

કિલ્લાના મેદાનમાં દર શનીવારે હાટ ભરાય છે, તેમાં ઘણી ચીજો વેચાતી મળે છે, જેથી લોકોનો સારો ઝમાવ થાય છે.

બંબા ખાતાનો બંદોબસ્ત ઘણોજ સારો છે કારણ કે તારની મદદ છે, તેથી-કોઇ ભાગમાં આગ લાગી હોય તો તારને લીધે ઝટ ખબર આપી દે છે તેથી લોકોનું વધારે નુકશાન થતું નથી.

સ્ટેશનથી કિલ્લા સુધીની સડક જોવા લાયક છે તેમજ નવસારી ભાગળથી વરીઆવી ભાગળ સુધીની સડક પણ તેવીજ છે.

સુરત સ્ટેશનની બાંધણી ઘણીજ સારી છે, કહે છે કે વડોદરા રેલ્વેમાં એના જેવું બીજું કોઇપણ સ્ટેશન નથી.

શહેરમાં છાપખાનાં તથા નાટકશાળાઓ તથા કશરતશાળા તથા લાયબ્રેરીઓ જોવા લાયક છે.

શહેરમાં વિકટોરીઆ બાગ, સ્ટેશન આગળનો બાગ તથા મોહમદ બાગ જોવા જેવા છે.

બહાર ગામથી અનાજ, શાક, મેવા, કાપડ તથા પરચુરણ સામાન, વિલાયતથી આવે છે ચીનાઇ માલ વગેરે ઘણી જાત નો માલ દેશાવરથી આવે છે.

સુરત શહેરમાં કિનખાબ ગજી, છત્રી, કસબ, કીનારી હાથી દાંત પરકોતરકામ, સુખડનુ કોતરકામ તથા બરફી વખણાય છે.

એ શહેરમાંથી દેશીમિત્ર, ગુજરાત મિત્ર, પ્રજા પોકાર, શકિત, સુરત અખબારને અપક્ષપાત એટલા પેપરો નીકળે છે.

એ શહેરનાં મોટા છાપખાંના મિશન, ગુજરાત દર્પણ, દેશી મિત્ર, રાંદેર પ્રેસ, અખબાર, ખોદાબક્ષ, અપક્ષપાત, મહેશ મુદ્રાલય વગેરે છાપખાનાંઓ છે.

ચોર્યાશી તાલુકાની ભૂગોળ.

સુરત જીલ્લાના આઠ તાલુકા છે. ૧ ઓરપાડ. ૨ ચોર્યાશી ૩ જલાલપોર. ૪ વલસાડ. ૫ ચીખલી. ૬ માંડવી. ૭ બારડોલી ૮ પારડી.

ચોર્યાસી તાલુકો એ નામ, અસલ એ તાલુકામાં ૮૪ ગામ હતાં તે ઉપરથી પડયું છે.

ચોર્યાશી તાલુકાની સીમા.

ઉત્તરે–તાપી નદીને ઓરપાડ તાલુકો.

પુર્વે–ગાયકવાડનો મુલક.

દક્ષિણે–મીંઢોળા નદી.

પશ્ચિમે–અરબી સમુદ્ર ને ઓરપાડ તાલુકો.

નદીઓ–તાપી, મીંઢોળા અને કાંકરાખાડી. **સમુદ્ર**–અરબી.

તાપી–સાતપુડાના પર્વતમાંથી નીકળી અરબી સમુદ્રને મળે છે.

મીંઢોળા–સોનગઢના ડુંગરોમાંથી નીકળી અરબી સમુદ્રને મળે છે

રેલ્વે સ્ટેશન–અમરોલી, સુરત, સચીન, કાંકરાખાંડી.

મોટાં ગામો—રાંદેર, કતારગામ, ભાઠા, કુંભારીયા, ખરવાસા, ખજોદ, જાંગીરપુરા, તલંગપોર, દેલાડવાં, ભેસ્તાન, વાંઝ, વેસુ, સાબરગામ, સાંગુણપોર, જાંગીરાબાદ, †અમરોલી, †કોસાડ, મોટા વરાછા, †ઉતરાણ, †ભરથાણાં સિવાય બીજાં નાનાં ગામો છે.

ચોર્યાશી તાલુકાના ૮૪ ગામો, તે સુરત શહેરથી કઇ દિશામાં ને કેટલા મૈલ દુર છે.

ગામો.	દિશા.	કેટલા મૈલ દુર	ગામો	દિશા	કેટલા મૈલ દુર
કતારગામ	ઉત્તરે	૨	નવાગામ	પુર્વે	૩
દુંકી	,,	૨	ઊંમરવાડા	,,	૨
સિંગણપોર	,,	૩	કરંજ	,,	૨
ડભોલી	,,	૩	કાપદ્રા	,,	૪
વેડ	,,	૪	નાના વરાછા	,,	૫
ફુલપાડા	ઇશાને	૩	સીમાડા	,,	૬
ઉતરાણ	,,	૪	સણીયા હેમાદ	,,	૬
કોસાડ	,,	૬	મગોબ	,,	૩
મોટા વરાછા	,,	૬	કુંભાળી	,,	૩
ભરથાણ	,,	૬	પરવટ	,,	૩
અમરોલી	,,	૪	કુંભારીયા	,,	૫

† એ ગામો નકશામાં ઓરપાડ તાલુકાની હદમાં છે પણ એને ચોર્યાસી તાલુકામાં ગણેલાં છે.

ગામો	દિશા	કેટલા મૈલ દૂર.	ગામો.	દિશા.	કેટલા મૈલ દૂર.
ોડછા	પૂર્વે	૬	ભેહવાડ	દક્ષિણે	૪
સા-૧રગામ	,,	૬	પાંડેસરા	,,	૪
..ંજણાં	અગ્નિ ખુણે	૧	ભેસ્તાન	,,	૫
લીંબાયત	,,	૩	બમરોલી	,,	૪
ડિંડોલી	,,	૫	વડોદ	,,	૫
દેલાડવા	,,	૬	સોનતળાવ	,,	૫
ગાંગવા	,,	૮	સોનારી	,,	૬
ખ઼ંભાસલા	,,	૮	ભાણોદ્રા	,,	૯
મોહણી	,,	૯	પારડી કણદે	,,	૮
ટીંબરવા	,,	૧૦	વાંઝ	,,	૧૦
અંથાર.લા	,,	૮	તલંગપોર*	,,	૬
સણીયાં કણદે	,,	૬	પાલી	,,	૧૦
ખરવાસા	,,	૭	ખુડીયા*	,,	૯
એકલેરા	,,	૭	ઉંબેર	,,	૯
પારડી રકેબ	,,	૧૨	અઠવા	નૈરૂત્યે	૧
સાળેમાદ	,,	૧૩	પનાંસ	,,	૨
કછોલી	,,	૧૩	ઉમરા	,,	[illegible]
કપલેથા	,,	૧૨	ભાટપૂર	,,	૨
ઇસરોલી	,,	૧૨	પીપળોદ	,,	૩
ખટોદ્રા	દક્ષિણે	૧	રૂંઢ	,,	૫
મજુરા	,,	૧	મગદલા	,,	૫
ગોવાલક	,,	૩	વાંટા	,,	૬
દંતોરા	,,	૪	ભટાર	,,	૨

*એ ગામોમાં મીઠાના અગર હતા.

ગામો	દિશા.	કેટલા મૈલ દૂર	ગામો.	દિશા.	કેટલા મૈલ દૂર.
અણથાણ	**નૈરૂત્યે**	**૩**	**ભાઠા ***	**પશ્ચિમે**	**૪**
ભરથાણા (વેસુ)	,,	૩	પાલણપોર	,,	૫
વેસુ	,,	૪	બેટ	,,	૪
ભીમરાડ	,,	૫	કિલ્લા બજાર	,,	૧
ખજોદ	,,	૫	રાંદેર **વાવ્યે ખુણે**		૨
આભવા	,,	૬	ઝાંગીરા બાદ	,,	૪
અડાજણ	**પશ્ચિમે**	૨	પીસાદ	,,	૪
પ.લ	,,	૪	ઝાંગીરપુરા	,,	૫

તાપી નદિ ઉપરના ગામો–સુરત, રાંદેર, વરીઆવ વરાછા, ઉતરાણ, અમરોલી, ફુલપાડા, અડવા, ઉ.રા, રૂંઢ મગદલા.

મીંઢાળા નદી ઉપરના ગામો–સામજોદ, પારડીરકેબ કુછોલી, ઉંએર.

કાંકરાખાડી ઉપરના ગામો– સણીયા, હેમાદ, અલથાણ, ભીમરાડ ને બુડીયા ઉધના.

ચોર્યાસી તાલુકાની જમીન સરખી છે. પણ કેટલીક ગોરાળુ ને કેટલીક કાળી છે.

નીપજ–જુવાર, બાજરી, કઠોળ, કપાસ, તમાકું ને કેરી

મુસાફરીની હકીકત–ગાડામાં, ઘોડે બેસીને, કે આગગાડી થી મુસાફરી કરાય છે.

---

* એ ગામમાં મીઠાના અગર હતા.

આ તાલુકામાં સુરતથી વરાછા, સાબરગામ, સચીન [illegible] દ, જામપોર, ડુમસ, રાંદેર, ભાઠા, વરીઆવ અશ્વની [illegible] જવાને સડકો બાંધેલી છે.

સમાપ્ત